

Куриленко Н. В. Метод проектів як засіб розвитку екологічної компетентності учнів основної школи / Н. В. Куриленко, Н. О. Єрмакова-Черченко // Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і вищій школі : міжн. наук.-практ. конф., 26-28 червня 2014 р. : матеріали конф. – Херсон, 2014. – С. 144-146.

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Куриленко Н.В., Єрмакова-Черченко Н.О.

Херсонський державний університет

Сучасний стан навколишнього середовища передрікає людству у майбутньому глобальні екологічні кризи. Для подолання наявних екологічних проблем суспільству необхідні висококваліфіковані фахівці, які здатні не тільки оцінити та запропонувати шляхи розв'язання зазначених завдань, а й попереджати їх виникнення. Підготовка таких фахівців вимагає формування і розвиток у них екологічного стилю мислення та екологічної компетентності. А це передбачає необхідність екологізації системи освіти, зокрема її середньої ланки.

Перехід загальноосвітньої школи на нові показники якості освіти (компетентності) дає можливість підготувати особистість, здатну розв'язувати навчальні, життєві та професійні завдання. Реалізувати зазначене дає можливість компетентнісний підхід, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток компетентностей особистості, у тому числі й екологічної.

Екологічна компетентність - це складна та багатогранна категорія, яку можна визначити як інтегрований результат навчальної діяльності учнів, пов'язаний із набуттям системи знань, умінь та ціннісних орієнтацій особистості у сфері екологічної діяльності, які формуються завдяки опануванню змісту предметів екологічного спрямування, серед яких значне місце займає фізика [3].

Екологічна компетентність (як і будь-яка компетентність взагалі) формується, розвивається та проявляється лише у процесі діяльності. У

зв'язку з цим, в основі вибору підходів до організації навчально-виховного процесу повинна лежати діяльність учнів, до якої вони залучаються під час вивчення фізики в школі. Серед різноманіття підходів нами був обраний діяльнісний підхід, у межах якого були виділені методи та форми організації діяльності школярів, які сприятимуть формуванню та розвитку у них екологічної компетентності у процесі вивчення фізики (таблиця 1).

Таблиця 1

Методи та форми організації діяльності учнів основної школи

Діяльнісний підхід	Методи організації діяльності	Форми діяльності
	Метод проектів	виконання індивідуальних або групових проектів;
	Кейс-метод	розв'язання проблемної ситуації на основі фактів з реального життя;
	Проблемно-пошуковий	навчально-дослідна діяльність;
	Задачний	розв'язування та складання фізичних задач екологічної спрямованості.

Як видно з таблиці одним із можливих методів, який може бути використаний вчителем у процесі організації навчальної діяльності учнів, є метод проектів. В основі даного методу лежить розгляд можливих, а також пошук і реалізація раціональних (ефективних) шляхів цілеспрямованого управління діяльністю протягом деякого (попередньо визначеного) часу [1].

Основною метою методу проектів є: здобуття та поглиблення учнями знань (у тому числі й екологічних), шляхом реалізації тісного зв'язку з реальним життям; використання системи проблемно-орієнтованих завдань з метою формування в учнів екологічної компетентності.

Відзначаючи переваги методу проектів над іншими, необхідно відмітити, що даний метод дозволяє:

- переконати учнів у практичній та теоретичній значущості тих знань і умінь, яких вони набувають під час навчальної діяльності;
- надати можливість учневі самостійно обирати напрям дослідження, узгодивши його з власними інтересами;
- одержати реальний продукт своєї діяльності;
- розширити світогляд учнів через опанування невідомих аспектів проблеми;

–стимулювати інтерес до суспільно значущих проблем, розв’язання яких потребує оволодіння певною сумою знань і умінь;

–поєднати теоретичні знання з практичними, переконавши учнів у правильності відповідної філософської тези [2; 4].

В.Шарко, аналізуючи можливості застосування методу проектів у контексті нової програми з фізики для основної школи зазначає, що «залучення учнів до виконання проектів дозволяє досягти цілей, які не завжди можна реалізувати на звичайному уроці» [5].

Узагальнюючи вищезазначене можна сказати, що залучаючи учнів до виконання проектів екологічної спрямованості вчитель сприяє тому, що школярі:

–навчаються самостійно планувати свою роботу;

–самостійно збирають і накопичують необхідний матеріал екологічного змісту (формується вміння працювати з різними джерелами інформації);

–аналізують отримані факти з різних галузей з екологічної точки зору;

–приймають рішення і навчаються відстоювати власну точку зору (формується вміння спілкуватися);

–представляють свої результати перед іншими учнями, а також здійснюють оцінку роботи інших виконавців;

–поглиблюють свої знання не тільки з фізики, а й інших предметів природничого циклу.

Перелік використаних джерел:

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [Монографія]/ Биков В.Ю. – К.: Атіка, 2009. – 684 с.

2. Гай (Єрмакова-Черченко) Н.О. Використання комп’ютерних технологій у міжпредметних проектах під час навчальної практики з фізики/ Н.О. Гай (Єрмакова)// Інформаційні технології в освіті: Збірник наукових праць.– Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. – Вип. 6. – С. 210-216.

3. Куриленко Н.В. стаття

4. Шарко В.Д. Літня навчальна практика з фізики: дидактико-методичний аспект: [метод. пос. для студ., вчит. фізики, учнів загальноосв. шкіл]/ В.Д. Шарко. – К: СПД А. Богданова, 2006. – 226 с.

5. Шарко В.Д. Навчання учнів проєктувальної діяльності з фізики в контексті нової програми / В. Д. Шарко // Фізика та астрономія в сучасній школі. – 2013. – № 2. – С. 6–9.